

med Held overtaget det tekniske Tilsyn, der før var henlagt under de mandlige Inspectører: ønskeligt kan dette være, da derved en Fabrik kan nøjes med Tilsyn fra *een* Person, og Arbejdsgiverne som oftest betragte al Inspection som Ulempe.

Noget andet er, at Talen her er om Arbejde, som Kvinder i heldigste Tilfælde kun kan udføre lige saa godt som Mænd, og at man i saa Fald foruden de mange Fordringer, man maa stille til en Fabriksinspectrice, ogsaa maa fordrø speciel teknisk Uddannelse; hvad der kun kan vanskeliggøre det alt i Forvejen meget vanskelige Valg.

Læserne vil let forstaa, hvor store Krav der stilles til en saadan Dame, naar de hører, hvad der kræves af f. Ex. den *ene* kvindelige Fabriksinspectør, der haves her i Danmark.

Hun skal føre Tilsyn med næsten alle de Fabrikker her i Landet, i hvilke der beskæftiges kvindelige Arbejdere, saaledes særlig Systuer, Vaskerier, Strygerier o. l.; kun nogle faa Arbejdssteder ere undtagne efter Aftale med Direktøren. Paa alle disse Arbejdssteder skal hun sørge for, at Fabriksloven nøje overholdes, og om muligt ogsaa yderligere Forbedringer indføres, der vel ikke ere lovbestemte, men dog i paatrængende Grad ønskelige; Loven er nemlig ikke meget fordringsfuld, særlig ikke mod de gamle Værksteder. Det er sikkert ikke altid let at faa Arbejdsgiverne til saaledes at sætte sig i Bekostning med Forbedringer, som de ikke selv have fundet fornødne, der behøves sikkert tit stor Taalmodighed, inden det forønskede Resultat opnaas; thi selv om Loven er paa Inspectørens Side, er det altid uheldigt at drive Sagen saa vidt, at Bøder paalægges og eventuelt Sag anlægges. Vedkommende Arbejdsgiver vil da i lang Tid betragte Inspectøren som sin specielle Fjende, og kun paa Basis af velvilligt Samarbejde tør man forvente et gunstigt Resultat. Til saadanne tit kedsommelige Forhandlinger tror jeg, Kvinder som oftest er udrustet med mere Taalmodighed og Udholdenhed end Mænd, tillige ere de i Almindelighed mere smidige og i Besiddelse af større Overtalelsesevner end Mænd. Er det nu lykkedes Inspectricen at faa Løfte om en eller anden Forbedring, tør hun dog ikke slaa sig til Taals hermed; hun maa om kortere eller længere Tid forvisse sig om, at Løftet virkelig er blevet opfyldt: Arbejdsgiveren maa være overbevist om, at han ikke kan holde hende hen med tomme Løfter.

I det hele taget maa en saadan Fabriksinspectrice i enhver Henseende være paa

sin Post; thi paa snart et snart et andet Punkt er der Mulighed for at narre hende. Naar Loven f. Ex. foreskriver et vist Rumfang Luft pr. Individ, kan denne Fordring let opfyldes under et Inspectionsbesøg, blot ved at det fornødne Antal Arbejdere fjernes under Besøget, men ellers overtrædes i ret gravevende Grad. — Den Slags Bedragerier gøres selvfølgelig vanskeligere, jo mere uventet Inspectricen formaa at aflægge sine Besøg. Fra Arbejderne selv tør hun navnlig til en Begyndelse ikke vente for stor Hjælp, da disse, desværre tit med Rette, frygte Afskedigelser, hvis de røbe deres Herre og Mester.

Kun ved Gang efter Gang at vise sig som Arbejdernes sande Ven, ved at opnaa Forbedringer for dem, kan hun gøre sig Haab om at vinde deres Fortrolighed og faa dem til at henvende sig til hende privat med deres Klager. Men saa gælder det selvfølgelig, at hun forstaaer at skelne mellem det berettigede og det uberettigede.

I det hele maa hun i sin Bedømmelse søge at stille sig saa neutralt som muligt, hun skal haade være Arbejdernes og Arbejdsgivernes gode Ven.

Det er saaledes ikke ringe Krav, der stilles til vedkommende Kvindes Intelligens, og det er derfor sikkert rigtigt grebet an, naar Staterne gennemgaaende til Fabriksinspectricer har valgt Kvinder af den højeste intellektuelle Uddannelse; nogle Stemmer have her og der rejst sig for, at der snarere burde vælges Kvinder af Arbejderklassen, da disse lettere skulde kunne formaa at vinde Arbejdernes Fortrolighed. Hertil maa siges, at Arbejdsgivernes Respekt er ligesaa fornøden; endvidere er det af ikke ringe Betydning, at Arbejderne, naar de ser et Menneske med Iver arbejde for deres Sag, kan sige til sig selv: „Hun behøver da ikke at arbejde saadan for Føden“, saa tror de straks mere paa Ugenyttigheden.

I det svenske Tidsskrift *Dagny*, der er levende interesseret i at faa fremmet Lovforslaget om ogsaa i Sverrig at indføre kvindelige Fabriksinspectører, anses det yderligere for en meget væsentlig Opgave for disse at faa moralsk Indflydelse paa de kvindelige Fabrikarbejdere. Dette kunde selvfølgelig være i høj Grad ønskeligt, men vil vist vanskelig kunne realiseres, i alt Fald i nærmeste Tid. Naar nemlig en Inspectrice gaar rundt paa Inspektionsbesøg, vil hun altid være ledsaget af Arbejdsgiveren; der vil derfor ikke her blive Lejlighed til fortrolig Samtale mellem hende og Arbejderne; kun hvis de i den Grad kan faa Tillid til hende gennem hendes Virk-